

LÁNG ESZTER

A jelen összekapcsolása a múlttal

*(iKonok 2.0 - Krnács Ágota kiállítása a b24 Galériában, Debrecen,
2017. október 12. - október 28.)*

Krnács Ágota a Tiszántúli Református Egyházkerület és Debrecen Önkormányzata által kiírt *Reformáció 500* grafikai pályázat és kiállítás díjazottjaként kapott kiállításra meghívást a b24 Galériába, de nem először találkozhatunk vele Debrecenben, hiszen tavaly a Modem projektje egyik pályázójaként is igen szép, mintegy 6 négyzetméteres grafikai munkát készített.

Ágota munkásságát évek óta módomban áll figyelemmel kísérni, mivel a Magyar Elektrográfiai Társaság keretében számos projektben, kiállításon működünk együtt.

Krnács Ágota munkái az utóbbi időszakban főleg elektrokollázsok, nyomatok, melyek nagy felbontásban pigment bázisú, fakulásmentes festékekkel archiv, savmentes alapanyagokra készülnek. Sok köztük az úgynevezett *risograph print*, én úgy nevezem, *rizográfia*. A rizográfiánál a nyomtatás környezetbarát, gazdaságos módon történik. A folyamat hasonló a szitanyomáshoz, de reprodukálja is az eredeti példányt, akárcsak a fénymásológép.

Szóljunk tehát néhány szót a művek technikájáról. Képeinek létrehozásához digitális eszközöket használ, a fényképezőgéptől a szkennorig és a komputerig, különféle képalkotó programokig. Ma már többé-kevésbé elfogadott eszközökről van tehát szó. Hangsúlyoznám, hogy „egy műnek a lelke, a humánuma nem attól függ, hogy milyen technikai apparátussal hozták létre, hanem az apparátust kezelő ember magatartásától. Nem akkor vannak például nagy érzelmek egy műben, ha nagy érzelmekkel készült, hanem ha tudjuk, mit kell csinálni ahhoz, hogy nagy érzelmeket váltson ki” (Lantos Ferenc). S nem akkor vannak nagy kontrasztok egy képen, ha tele vagyunk ellentmondással, hanem ha képesek vagyunk úgy alkalmazni az eszközöket és ismereteinket, hogy segítségükkel ki tudjuk váltani azt a hatást, amelyet szeretnénk. Persze arra mindenképpen ügyelni kell, hogy minden eszközt a saját természetének megfelelően használjunk, és ne akarjunk „olyan, mintha” eredményeket produkálni. Persze lehet festeni is komputerrel, s jól, ma már minden megvan hozzá. Ahogyan teszi ezt például a Párizsban élő, de mostanában sokat itthon tartózkodó Ázbej Kristóf vagy a fiatal debreceni kísérletező, Szénási Bence. A technikai lehetőségekkel azonban vissza is lehet élni, és némelyek vissza is élnek. Magam is ismerek olyan művészt, aki vászonra nyomott, komputerrel készített festményei alá kiállításon azt írta, hogy akril/vászon. De ez csak ahhoz vezet, hogy esetleg maga a technika veszt el a becsületét. Azonban nem jelenti azt, hogy a technikából nem kell mindent „kipréselni”, amit csak lehet. Ám ez minden eszközre vonatkoztatható.

Krnács Ágota munkái mesterséges kapcsolatot teremtenek különböző korok és kultúrák között, olyan, némiképp bizarr világot kínálva, amelynek valóságátlen határai között a befogadó elbizonytalanodik, zavarba jön. E hatást az alkotó úgy éri el, hogy a klasszikus festészeti elődök ismert munkáinak részleteit, képzőművészeti ikonjait, archetípusait napjaink valóságának profán, hétköznapi, esetenként ingerszegény, lehangoló környezetébe helyezi (például a *Bukott angyal* című kép), ahol a múltbeli, gyakran idealizált történések, történetek a jelen valóságával keverednek: az eredeti jelentés módosul, új jelentéstartalmak jönnek létre, a tér- és időbeli határok összemosódnak, azt sugallva, hogy e valóságátlen világban minden megtörténhet. *Házigazda* és *Váratlan vendég* című képein például Dürer két önarcképét használja fel, az elsőt egy mai fiatalemberként rezignált, ámde feszült, várakozó tartásban ül egy mai, egyszerű lakásban, amelynek fő eleme egy szobaantennával felszerelt televízió. A másik kép a férfit már a könyvespolc előtt láttatja laza pózban, otthonosan, pulóverben, rövidnadrágos lábait kényelmesen egymásra vetve, kezében kis dobozzal, talán valamit, bonbont (?) eszeget belőle. Az *Angyali üdvözlés* helyszíne egy orvosi rendelőintézet váróterme lesz.

Krnács munkáinak értelmezéséhez nem árt, ha rendelkezünk némi kultúr-, illetve művészettörténeti, bibliai, történelmi ismeretekkel. A *livadiai kérdés* című munkájánál tudnunk kell, hogy a jaltai szerződés a Livadia palotában kötött, a *Via dolorosa* című sorozata pedig 1956 emlékére készült, de ugyanakkor aktualitása is van, hiszen a romos épületek látásakor kinek ne jutna eszébe a szíriai helyzet.

Egyébként a jelen összekapcsolása a múlttal, azaz az idő megragadása régóta foglalkoztatja a művészeket. Elég csak a futuristákra gondolni - hogy ne menjünk messzebb az időben -, például az olasz Giacomo Ballának *A motorbicikli sebessége* című munkájára, vagy a még ismertebb Marcel Duchamp-műre, a *Lépcsőn lemenő aktra*. Valami ilyet látunk Krnács Ágota videóinstallációján, amely saját önportrójából készült. Lassan bemozduló videót vetít áttetsző (takaró) fóliákra, amelyeket egymás mögött

Angyali üdvözlés

helyezett el. A videó mindegyiken látszódik ugyan, de a fóliák különböző kis bemozdulásaitól az egész látvány kicsit homályossá, sejtelmessé válik. Az önarckép, mai szóval élve: szelfi egyébként hosszabb ideje foglalkoztatja. Tavaly a Kulteren jelentek meg például azok a digitális technika segítségével átalakított pózolás szelfik, amelyeken ismert celebnők, Zimány Linda, Sarka Kata, Tatár Csilla, Rogán Cecília és Vajna Tímea kezébe varázsolta oda Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Ady Endre, Kassák Lajos, Katona József, Hamvas Béla és József Attila köteteit. Szokatlan párosítás, nemde?

Ebből is láthatjuk, hogy Ágotánál ötletekből nincs hiány. Az előbb említett videómunkáján, ahol saját portréjával operál, azt szuggerálja, hogy amikor szelfit készítünk magunkról és kiteszük a világhálóra, az „olyan, mintha magunkat gúzsba kötve feszítenénk keresztre” - ez utóbbi félmondat a művésztől származik; vagy, ahogyan magam gondolom, olyan, mintha magunkat önkéntesen állítanánk pellengérré. Ágota tehát egyfajta emberábrázolásként, sőt ha nagyon profánok akarunk lenni, egyfajta Krisztus-ábrázolásként fogja fel az ilyen szelfiket, önkéntes szenvedés vállalásaként, ellentétben azzal, amit a netre feltett szelfik tulajdonosai gondolnak magukról.

Summa summarum, egy nagyon modern, fiatalos, gondolatokat ébresztő kiállítást láthatunk, s egy fiatal képzőművész következetes életútjának lehetünk tanúi.